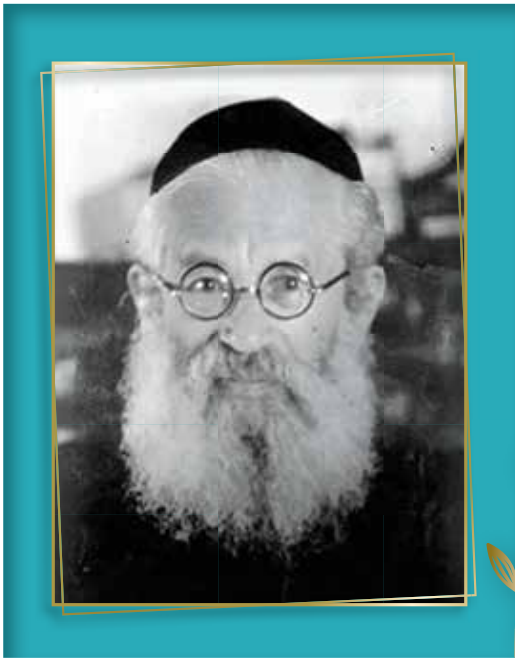

הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג

הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג הוכתר לרב הראשי של ארץ ישראל ועלה לשבת בירושלים (תרצ"ז). הרב התבלט בכישרונותיו הגאונים וזיכרון מופלא, שקדנות והתמדה. היה גאון עצום ומפלא, בקיא בכל מכמני התורה וההלכה. איש אשכולות שהרחיב את למדנותו בתחומים נוספים: מדעים, משפטים, ספרות, פילוסופיה ושפות.

בכוח אישיותו כרוף שלום ומונע מחלוקת, בפשטות הליכותיו וצניעותו, הצליח לרכוש לעצמו כבר בימי כהונתו הראשונים הערכה והוקרה כללית בציבור הדתי ובציבור החילוני כאחד. הרב פעל רבות לביצור מעמדה של הרבנות הראשית, להאדרת לימוד התורה בארץ, להרחבת סמכות בתי הדין הרבניים ולהרמת קרנם של מוסדות התורה והדת ברחבי הארץ.

בית הרב קיבל אופי חברתי וייצוגי מיוחד והפך למוסד בפני עצמו וכתובת לנזקקי סעד, טרקלין לבאי עולם ובית ועד לתלמידי חכמים.

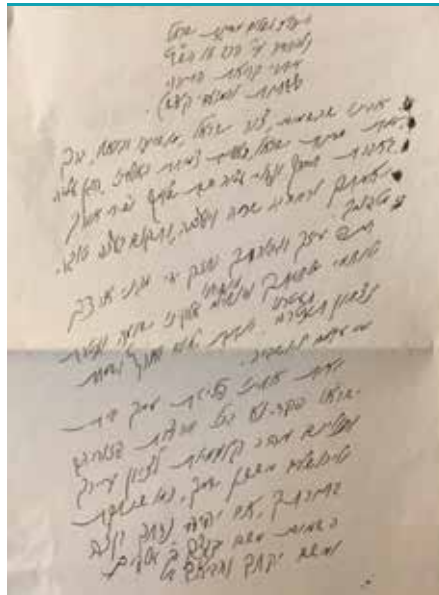
”ברך את מדינת ישראל, ראשית צמיחת גאולתנו”

מתוך התפילה לשלום המדינה

הרב הרצוג חיבר תפילות וקבע ימי צום ותפילה בארץ ובעולם היהודי כולו - בעיתות שמחה, לשבח ולהודיה ובשעות צרה. הרב חיבר את התפילה לשלום המדינה וביקש את דעתו של ש"י עגנון, הסופר הוסיף בה תיקונים מזעריים, ושני הרבנים הראשיים, הרב הרצוג והרב עוזיאל, אישרו את הנוסח הסופי לתפילה.

התפילה פורסמה בפעם הראשונה בעיתון "הארץ" וגם בעיתון "הצופה", שבכותרתו נאמר כי: "הרבנים הראשיים לישראל, א"י הרצוג ורב"צ עוזיאל, יסדו ותיקנו... את התפילה הזאת להיאמר בכל בתי הכנסת בארץ ובתפוצות..."

"אנחנו, הרבנות הראשית לישראל, ראינו במדינה את ראשית צמיחת גאולת ישראל, לאמר: האתחלתא דגאולה, וכך קבענו בתפילת ההודיה הידועה. אנו תמכנו בכל לב ונפש במדינה שקודם נבראה, ועמה הננו לאחר שנבראה... האמונה הנטועה בלבנו עמוק עמוק כי אחרי השואה הגיע זמן הגאולה להתקרב, ומסירותנו 'מעומקא דליבא' לעם ישראל ולארץ ישראל הן הן שיצרו והן הן שעיצבו את עמדתנו". (כ"א באב תש"ט, תחוקה לישראל על פי התורה, א, עמ' 222)

התפילה בכתב ידו המקורי של הרב הרצוג

תודה גדולה מסורה למשפחת הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג על השיתוף בסיפורים ובזיכרונות.

כתיבה: צביה בר שלום | ליווי ויעוץ פדגוגי: אסתר חטב, מפקחת ארצית קדם יסודי, חמ"ד

עריכת לשון: עומר פדור | עיצוב: סטודיו שחר שושנה הוצאה: גף הפרסומים, משרד החינוך | הפקה: אתי אורלב, שרה תורג'מן

”יפקד ה' אֱ-לֹהֵי הָרוּחַ לְכָל בָּשָׂר אִישׁ עַל הַעֲדָה”

(במדבר כז, טז)

איש על העדה

הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג ראה בחינוך יסוד היסודות של היהדות כולה בארץ ובחוץ לארץ. לדבריו: "החינוך הדתי הוא יסוד היסודות של האומה, הודות לחינוך זה הגענו עד היום, והודות לו נמשיך להתקיים גם הלאה" (בעת "מסע תשובה" בכפר סבא, תש"ג).

הרב ראה מזיגה רבת קסם בשילוב שבין ארץ ישראל, עם ישראל ותורת ישראל. לפיכך, מוטלת אחריות גדולה על ההורים, ועל כל גנת, מחנך ומחנכת, להגדיל את קרן התורה, ללמד אמונה ולחנך לקיום מצוות ולאהבת ארץ ישראל בגנים ובבתי הספר, וכל זאת כדי לקרב את הילדים כבר בבסיס חינוכם למקור מחבתם.

הרב הרצוג בסמטאות העיר העתיקה של ירושלים, תש"ז

”ירושלים הבנויה כעיר שהבירה לה יחדו”

(תהלים קכב, ג)

”אם אשכח ירושלים” (תהלים קלז, ה)

בזמן מלחמת השחרור סירב הרב לעזוב את ירושלים, ובעת ההפגזות הקשות עליה אף סירב בתוקף לרדת למקלט. הוא עודד וחזק את היישוב ואמר: "השוכן בירושלים ישמור על עירו, ירושלים לא תיפול בידי האויב! אלה הם רק חבלי האתחלתא דגאולה".

בי"ג בכסלו תש"י, כמחאה על החלטת האו"ם - שירושלים וסביבתה יהיו תחת משטר בין-לאומי - צעד הרב בראש תהלוכה של רבבות מתושבי ירושלים, משכונת רוממה עד להר הרצל. שם הוא השביע את הקהל: "אם אשכח ירושלים..."

בכ"ב בכסלו התש"י (13.12.1949) הכריז ראש הממשלה דוד בן גוריון שירושלים היא בירת ישראל, ולמוחרת הועבר לירושלים משרד ראש הממשלה.

”ארון קודש מלא ספרים”

(הראי”ה קוק על הרב הרצוג)

הרב הראשי לישראל

בשנת תרע”ו, בהיותו בן עשרים ושבע, נתמנה לרב העיר בלפסט, בירת צפון אירלנד. שלוש שנים לאחר מכן נתמנה לרב הראשי של דבלין, בירת אירלנד. בהמשך נתמנה לרב הראשי של אירלנד העצמאית כולה.

הרב אייזק התבלט כעסקן ציבור. הוא היה הרוח החיה בתנועה הציונית באירלנד וממייסדי תנועת ”המזרחי”. במסגרת פעילותו הציונית השתתף בקונגרסים ציוניים, הופיע באספות ציוניות והשתתף במגביות למען ארץ ישראל.

בשנת תרצ”ז נבחר לתפקיד הרב האשכנזי של ארץ ישראל, לצד ה”ראשון לציון” הרב יעקב מאיר. ב־ה’ בשבט הוכתר לרב הראשי בטקס רב רושם שהתקיים בבית הכנסת ”החורבה” בעיר העתיקה בירושלים.

מיום זה ועד יום פטירתו פעל רבות לביצור מעמדה של הרבנות הראשית, להאדרת לימוד התורה בארץ, להרחבת סמכות בתי הדין הרבניים ולהרמת קרנם של מוסדות התורה והדת ברחבי הארץ. היה לרב קשר מיוחד עם שלטונות המנדט בארץ, שהעריכו אותו מאוד, והוא ניצל את הקשר הזה למען הכלל והפרט.

הרבנים הראשיים, הרב הרצוג והרב עוזיאל, במעמד ה”הקהל” בירושלים, תשי”ב

הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג זצ”ל נפטר בי”ט בתמוז ה’תשי”ט. יהי רצון שנזכה ללכת בדרכו ולאורו, להרבות באהבת התורה, העם והארץ.

יהי זכרו ברוך!

הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג ורעייתו הרבנית שרה

”בְּיָךְ כְּשֵׁתִי זֵיתִים סָבִיב לְשִׁלְחָךְ”

(תהלים קכח, ג)

”וְרָאָה בָּנִים לְבְנֶיךָ...” (תהלים קכח, ו)

לרב יצחק אייזיק ולרבנית שרה נולדו שני בנים. בשנת תרע”ח (1918) נולד חיים, והוא צמח להיות איש צבא, פוליטיקאי, עורך דין וסופר ישראלי, ולימים לנשיאה השישי של מדינת ישראל. בשנת תרפ”ב (1921) נולד יעקב דוד, והוא גדל להיות משפטן ודיפלומט ישראלי, ולימים שימש מנכ”ל משרד ראש הממשלה של לוי אשכול וגולדה מאיר. נכדם של הרב והרבנית הוא יצחק הרצוג, ששימש יושב ראש הסוכנות היהודית, ראש האופוזיציה, שר וחבר כנסת, ובימים אלו מכהן כנשיא המדינה האחד עשר.

יצחק הרצוג
נשיא המדינה האחד עשר

חיים הרצוג
נשיא המדינה השישי

הר”י יצחק אייזיק הלוי הרצוג
הרב הראשי לישראל

”רבי עקיבא איגר שבדורנו”

(הרידב”ז על אייזיק הצעיר)

ילדותו ולמדנותו

הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג נולד בלומז’ה שבפולין בכ”ח בכסלו תרמ”ט (1888) לאביו רב העיר, הרב יואל אריה ליב הרצוג, ולאימו ליבא מרים. המשפחה התגוררה בעליית גג במצוקה חומרית קשה. אייזיק הצעיר למד ב”חדר” ואצל אביו, שהיה החברותא שלו במשך שנים (הוא מעולם לא למד בבית ספר ובישיבה).

כבר בגיל הרך גילה כישרונות יוצאי דופן. כשהיה בן שש ידע חלק חשוב מהתנ”ך ומשניות סדר זרעים בעל פה. בגיל תשע היה בקיא בשני סדרים בש”ס. ובגיל שש עשרה הספיק לסיים את הש”ס הבבלי וידע אותו בעל פה עם ה”תוספות”. הוא התבלט בכישרונותיו הגאונים - זיכרון מופלא, שקדנות והתמדה.

רק לאחר שנטען בש”ס ובפוסקים, החל ללמוד לימודי חול והתעמק במתמטיקה ובלשונות קלסיות ושמיות (דיבר שתיים עשר שפות). בלימודי תואר שני כתב מחקר מדעי גדול על צביעת פתיל התכלת בישראל. עליות בתורה והתקדמותו במדעים נמשכה באפיקים מקבילים, ולמעשה, בשילוב שבין הלכה ומדע מצא השלמה לפתרון סוגיות.

”בית ועד להכמים”

(אבות א, ד)

הרבנית שרה

בגיל עשרים ושמונה התחתן עם שרה, בתם של אב”ד לונדון, הרב שמואל יצחק הילמן, ושיינה. שרה הייתה פעילה ציבורית מתוך נאמנות לזהות היהודית-ציונית-דתית שלה. היא הייתה ממייסדות תנועת ”אמונה” ואף נשיאת התנועה. מפעל חייה היה בית החולים ”עזרת נשים” בירושלים, בית חולים פסיכיאטרי ראשון מסוגו בארץ.

מדבריה: ”תורת ישראל שמרה על עם ישראל בכל תפוצותיו וגלויותיו, ולכן יש לטפח את הצביון המיוחד של עמנו על ידי חינוך הדור הצעיר ברוח מסורתנו העתיקה”.

שרה היא שהתחילה את מפעל הפרסומים של הרב, וכך סייעה בידו להוציא את דבריו מהכוח לפועל. אלינורה נכדתה מספרת שהתכונות שאפיינו את סבתה היו משמעת עצמית, מעשיות, נחישות ודבקות במטרה, חן ולבביות.

ביתם של הרב והרבנית היה פתוח לרווחה, וסביב שולחנם ישבו אנשי דת ואנשי מדע, מפסיפס של דעות ודתות. בכל יום שבת, בין השעות אחת עשרה לאחת בצוהריים, הייתה דלת ביתם פתוחה לרווחה, פשוטו כמשמעו, וכל מי שהגיע, בין שהוזמן מראש ובין שלא הוזמן, התקבל בסבר פנים יפות. על השולחן היו כוסיות לקידוש ועוגיות קינומן וסוכר, מאפה הבית.